

Pozsgay szerint

A titkosszolgálat az ellenzéknek dolgozik

Pozsgay Imre államminiszter megerősítette, hogy a parlamenti választások után pályázni fog az államfőtisztségre, függetlenül attól, hogy a választás az Országgyűlés vagy közvetlenül a nép által történik. Ez azonban — jelentette ki a Frankfurter Allgemeine Zeitung című napilap keddi számában megjelent nyilatkozatában — nem érvényes arra az esetre, ha az alkotmány megfelelő előírásait és az ehhez tartozó törvényt a jövőben oly mértékben megnyírják, hogy a köztársasági elnök szerepe formális reprezentációra korlátozódna.

— Tudja mondotta —, hogy konszolidált demokráciában van ilyen szabályozás, de a jelenlegi magyar helyzetben ez nem lenne elegendő. Az államminiszter a választási küzdelemről szólva kifejezte aggodalmát, hogy a március 25-éi választásokon leadandó szavazatokért vívott harc némely párt számára csábítóbb lesz, mint a nemzetért viselt gond. Ebben az országban — hangoztatta — több mint négy évtizeden át nem volt politikai kultúra. Volt egy oligarchia, amelyben egy-egy személy politikálhatott. És most arra akarjuk készíteni a népet, hogy öt perc alatt kinyilvánítsa politikai akaratát, sőt, hogy legyen politikai akarata, holott negyven évig azt mondták neki, hogy ne legyen.

Ellenfeleink — mondotta — ezt a helyzetet igen jól felismerték. Minthogy nincs politikai kultúránk —, és ezt nem cinikus értelemben mondom — itt összhangban vannak a szavak és a tettek. Ha ebben az országban azt mondják, hogy valakit beledöngölnek a földbe, akkor ezt úgy is értik. Az állami Nyugaton csupán nyelvi fordulat, itt nem — fejtette. Noha magáért nem aggódik, úgy véli, nem lehet eltekinteni attól, hogy a nép egyre szegényebb lesz, a szegénység most már a közvértéket is fenyegeti, és

Kárpáti Ferenc Romániában

Kárpáti Ferenc honvédelmi miniszter Victor Stanculescu vezérezredesnek, Románia nemzetvédelmi miniszterének meghívására kedden hivatalos, baráti látogatásra Bukarestbe utazott. Az

Pál József

A Mindszenty-ügyre visszanezve...

2.

Mindszenty bíboros azonban alapjában véve végig kitartott álláspontja mellett, melynek lényege így összegezhető: A nemzetközi politikai színtéren a fő frontvonal a kereszténység és a bolsevizmus között húzódik, és a döntő hadszíntér Magyarország. Az elsődleges feladat nem a magyarországi katolikus egyház átmentése kompromisszumok révén, hanem bátor helytállással, sőt tudatosan vállalt mártírsággal felrázni a nyugati világot a bolsevizmus elleni harcra. (Lásd: ugyanott, 153—54. old.)

Az egyház és az állam közötti viszony kiéleződésének közepette a püspöki kar 1948. december 16-án ülést tartott. A megfigyelésre hajlamos egyházi vezetők ösztönzésére a püspöki kar olyan közleményt adott ki, melyben leszögezték, hogy hajlandók az állammal való viszony rendezésére, de ez a rendezés nem mondhat elment az egyház érdekeinek, és létrejöttéhez szükség van a Szentek közreműködésére. (Lásd: Magyar Kurir, 1948. december 17.)

A megszabott feltételek teljesen magától értetődőek. Az ország vezetése azonban teljesen figyelmen kívül hagyta e közleményt. Világossá vált, hogy nem a meg-egyezés, hanem Mindszenty félreállítását a

a társadalom stabilizáló rétegei szétzilálódnak. Pozsgay Imre szerint a kormányzatosság érdekében a különböző ellenzéki pártoknak is némi áldozatot kell hozniuk, és tartózkodniuk kell attól, hogy botrányok segítségével tűnjön ki.

Minthogy önálló programmal nehéz meghatározni az arcot, hiszen a jelszavak igen hasonlítanak egymáshoz, az államminiszter szerint a középpártok is a közös ellenségkép révén igyekeznek kitűnni: a szocialista reformerek érdemeit nem ismerik el, és még verbális szövetségekre is lépnek, amelyek politikailag nem teherbírók. Jakobinusoktól azonban még soha nem indult ki semmi jó —, így Pozsgay.

A lap szerint Magyarország számára nehéz probléma az „európai” és az „amerikai” töke versengése a térségben való befolyásért. Ez — mint az államminiszter utal rá — anélkül folyik, hogy magyar részről hatással lehetnének rá, de érzékelhető azokban a kapcsolatokban is, amelyeket az új pártok előnyben részesítenek. Az államminiszter számára nem ismeretes, hogy az egyes pártok külföldről milyen pénzbeni támogatást kapnak, de tévkönyvük alapján feltételezi, hogy különböző nagyságú összegekről van szó. A kormányzat titkosszolgálati forrásokból sines bepillantása e támogatások dolgába — hangoztatta a lap szerint Pozsgay Imre a legutóbbi lehallgatási és megfigyelési ügyre célozva —, mivel a titkosszolgálat ismereteit „már régóta nem velünk, hanem a radikális ellenzéki erőkkel közli”.

A terjedelmes interjúban, amelyet Pozsgay Imre fényképe illusztrál, az államminiszter kifejezte meggyőződését: a szocialista párt, amely sokat tett azért, hogy az átalakulás idején fenn tartották a társadalmi párhuzamot, jelentős pártként kerül majd ki a választásokból.

egynaposra tervezett munkalátogatás alapvetően a magyar és a román hadsereg közötti együttműködés továbbfejlesztését, a katonai vezetők közvetlen kapcsolatainak felállítását szolgálja.

A brit külügyminiszter Budapesten

Horn Gyula külügyminiszter meghívására kedden hivatalos látogatásra Magyarországra érkezett Douglas Hurd, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság külügyminisztere. A brit diplomácia irányítóját magyarországi útjára elkísérte felesége Judy Hurd is.

Douglas Hurd szerdán kezdi meg hivatalos tárgyalásait a magyar politikai és

állami vezetőkkel. Reggel vendéglátójával, Horn Gyulával ül tárgyalóasztalhoz, majd Szűrös Mátyás ideiglenes köztársasági elnök fogadja a Parlamentben. A brit külügyminisztert ezután Németh Miklós kormányfő fogadja. Douglas Hurd találkozik a Magyar Demokrata Fórum és a Szabad Demokraták Szövetségének vezetőivel is.

Áruló-e a rendőr főhadnagy

A Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője állami titoktartás alapos gyanúja miatt kedden feljelentést tett Bajcsi István rendőr főhadnagy, a főkapitányság III./III. osztályának volt tisztje ellen. A feljelentésre azért került sor, mert a volt rendőrtiszt a 168 óra című rádióműsornak és a Beszélő című lapnak adott nyilatkozataiban több olyan, konkrét, az állambiztonsági munkát, annak módszereit, személyi és szervezeti vo-

natkozásait tartalmazó információt hozott nyilvánosságra, amelyek a törvényi szabályozás szerint államtitoknak minősülnek. Bajcsi Istvánra, mint a BRKF volt tisztjére pedig a titoktartási kötelezettség éppúgy érvényes, mint a hivatalos állomány tagjaira. A BRKF vezetője feljelentésében azt is kéri, hogy állapítsák meg az állami titoktartás pontos körülményeit, valamint a cselekményben részt vett más személyek esetleges felelősségét is.

Kárpátaljai győzelem

Felfüggesztették a Munkács melletti radarállomás építési munkálatait — adta hírül keddi esti számában az Izvesztija.

A szovjet lap ismerteti Dmitrij Jazov honvédelmi miniszternek az ukrán Legfelsőbb Tanácshoz intézett levelét (a kijevi parlament képviselői a közelmúltban külön távirathat követelték a munkálatok felfüggesztését).

Kiskatonák — közel az otthonhoz

Az éves kiképzési tervnek megfelelően hétfőn és kedden újoncokat fogadtak a Magyar Néphadsereg alakulatainak és a BM Határőrségnek. A családi és munkahelyi problémák megoldása, valamint a katonai szolgálatra történő felkészülés érdekében a fiatalok döntő többsége már, mintegy másfél hónapja megkapta az előzetes értesítést a bevonulásról.

A Honvédelmi Minisztérium Sajtófőosztálya arról tájékoztatta az MTI-t, hogy a haderőreformnak megfelelően, az előző bevonulás-

sét), amely szerint a kárpátaljai lakosok panaszainak, aggodalmainak kivizsgálására szakértői különbizottság alakult Jevgenyij Velihov akadémikus vezetésével. A szovjet honvédelmi miniszter utasítást adott a rakétatámadást előrelépő radarállomás építésének szüneteltetésére, mindaddig, amíg a bizottság nem tisztázza az objektum környezeti hatá-

hoz képest tízezerrel kevesebben, mintegy 15 ezren vonultak most be. Nagy többségük, elsősorban a nős, családos, illetve szociális problémákkal küszködő fiatalok lakóhelyükhöz közeli alakulatokhoz vonultak be, illetve olyan helyekre, ahol teljesítménypótlékban részesülnek.

Fegyver nélküli katonai szolgálatot 41-en kezdtek meg, tízen pedig polgári szolgálat iránti kérelmet nyújtottak be.

Az újoncok március 15-e és 17-e között tesznek katonai esküt.

tonyi János egyetemi tanár; Pálffy György polgármester-helyettes, Páli Ferenc tanterületi főigazgató, Purjesz Béla egyetemi tanár; Simándy Béla, a Szegedi Hírlap főszerkesztője; Sötér István egyetemi tanár.

A Délmagyarország cikkírója szerint velük azonos álláspontot vall Halász Pál apátkanonok is: „A magyar népi demokrácia és az egyház közötti megbékélés útját Halász apátkanonok úr is azáltal látna biztosítottak, ha Mindszenty távozna az érsekprímási székéből. Ezzel kapcsolatban a véleményem az, hogy a meggyezés már rég létrejött volna, ha az érsekprímási székben például Hamvas Endre ülné.”

A fenti nyilatkozat valószínűsége azonban erősen megkérdőjelezhető — Halász Pál életútját ismerve. Bálint Sándor néprajzos professzorral, Hamvas püspök tanácsadójával — aki a katolikus értelmiségiek nyilatkozatát is aláírta — a lap külön is készített interjút. Az interjú készítőjének kérdésére a következőkben fejtette ki a hercegprímással kapcsolatos álláspontját: „Mindszenty magatartását a jó szándékú katolikusok egyre nagyobb tömege helyteleníti. Természetesen, magam sem értek egyet vele. Az egyháznak és az államnak feltétlenül meg kell találnia egymást. Meg kell értenie a modern kor ritmusát, amely több szociális és testvéri szellemet igényel. Rendkívül baj, hogy akik ma egyszerre nagy kereszténységet fedeznek fel magukban, és úton-útfélen a kereszténységről beszélnek, azt azért teszik, mert azt hiszik, hogy a kereszténység, az egyház az, amely a mostani rendszerrel, a népi demokráciával szemben áll.

Ezek az emberek jelentik a legnagyobb teherterítést az egyház számára. Ezek az emberek nem tudnak szabadulni az elmúlt nyaralások szellemétől, amely pedig a kereszténység tanításával is ellenté-

Ítéletidő Észak-Európában

Szélviharok és áradások pusztítottak kedde virradóra Európa északi részén, összesen 36 ember halálát okozva, többet a sebesültek száma is.

Csupán Nagy-Britanniában 13 személy életét oltotta ki az elemi csapás. A szél ereje egyes helyeken elérte az óránkénti 160 kilométert, Belfast környékén a meteorológusok 190 km-es sebességet is mértek. Wales északi vidékén a hatóságok 2 ezer embert költöztettek ki Towyn kikötővárosból, mivel az iszonyatos erejű hullámok 200 méteres szakaszon átszakították a gátat, s a tengervíz előtört az utcákat.

Franciaországban hét halottja volt hétfőn az idei tel harmadik hatalmas viharjának. Többen súlyosan megsebesültek, az anyagi kár tetemes. Az erős szélvihar sok helyütt megrongálta az elektromos vezetékeket, a telefonvonalakat, fennakadásokat okozott a vasúti és

az országúti közlekedésben, szinte teljesen lehetetlenné tette a kompjáratok fenntartását Franciaország és Nagy-Britannia között.

Párizs környékén két halottja volt a viharoknak: egy fiatalembert egy leomló fal temetett maga alá, egy másikat egy — a vihar által hirtelen betaszított — fém csapóajtó ütött agyon. Egy, az ország északi részén levő kisvárosban, Etroeung-ban egy három és fél éves kislányt a bölcsőde udvarán zúzott halálra egy letört faág. Kétten autójukban haláltak meg, amikor azokra hatalmas fatörzsek zuhantak, egy fiatal lány csónakjából fordult a széllekeztől a Szajnába és megfulladt, egy férfit háza tetejéről sodort le a vihar.

Az NSZK-ban hét, az NDK-ban pedig két halálos áldozata volt az ítéletidőnek, Belgiumban öten, Írországban és Hollandiában pedig ketten vesztették életüket.

Rádiótelex

KAIFU TOSIKI ÚJRA MINISZTERELNÖK. Kaifu Tosikit ismét miniszterelnökké választották kedden a japán parlament két házában. A parlament alsóházában (ahol a februári általános választások eredményeként a kormányzó Liberális Demokrata Párt az 512 mandátumból 285 birtokosa) Kaifu Tosiki 286 szavazatot kapott. Legfőbb ellenfelet, Doi Takakót, a Szocialista Párt elnökét 146-an szerették volna a miniszterelnöki bársonyszékbe juttatni. Ezt követően a 252 tagú felsőház is Kaifu Tosikit választotta meg kormányfőnek, 111 szavazattal. Doi Takako 91 szavazatot kapott.

LEHET-E IZRAELI DIPLOMÁCIAI KAPCSOLATOK. Krzysztof Skubiszewski lengyel és Mose Arensz izraeli külügyminiszter Tadeusz Mazowiecki lengyel kormányfő jelenlétében kedden Varsóban aláírta a lengyel—izraeli diplomáciai kapcsolatok újrafelvételéről szóló megállapodást. A diplomáciai kapcsolatok a két ország között 1967 júniusában, az arab—izraeli háború nyomán, lengyel döntésre szakadtak meg.

LEHET-E HINNI NEKIK? Mint ismeretes, a román oktatási minisztérium február 13-án a Rompress útján nyilatkozatot tett közre. Az állásfoglalás fellép bizonyos, Magyarországról Romániába juttatott magyar nyelvű könyvek és tankönyvek ellen, amelyeket a valóság meghamisításával vádol, és Románia területén nemkívánatosnak nyilvánít. A magyar Külügyminisztérium lépéseket tett az ügy tisztázására. A megkeresésre a román minisztérium illetékes vezetője nem tudott megnyugtató magyarázattal szolgálni. Szokai Imre külügyminiszter-helyettes bekérte a budapesti román ügyvivőt, és nyomtatékosan kérte, hogy a román fél vonja vissza a minden jel szerint ismételt dezinformáción alapuló nyilatkozatát, s ennek nyomán a magyar nyelvű könyvek bevitelének korlátozására hozott adminisztratív intézkedést. Felhívta a figyelmet arra, hogy az intézkedés ellentétes a helsinki záródokumentum elveivel, a bécsi megállapodás előírásával. A korábbi időszak politikáját felidéz. Kifejezetten magyarelleness, diszkriminatív intézkedés okkal kérdőjelezi meg a két nemzet megbékéléséről, a két ország viszonyának rendezéséről hangoztatott román nyilatkozatok öszinteségét. A külügyminiszter-helyettes nyomtatékosan kérte annak sürgős továbbítását, hogy a román kormány tevése lehetővé a magyarországi könyv- és más küldeményeknek az európai normákkal összhangban levő, akadálytalan bejuttatását Romániába.

gukat a mai szociális korszak közepén, amelynek feltétlenül be kell következnie.”

Mindszenty bíboros az ellene elhangzott kijelentésekből, az egész országra kiterjedő tömegdemonstrációkból, a házkutatásokból minden különösebb nehézség nélkül következtethetett letartóztatásának közeli voltára, sőt az ellene emelendő vádak lényegére is. Egyes források szerint a december 23-i házkutatás után egy nyilatkozatot fogalmazott meg, amelyet zárt borítékba tett, azaz az utasítással, hogy letartóztatása után adják át Grósz József kalocsai érseknek. A mindössze négy mondatból álló nyilatkozat így hangzott:

„Nem vettem részt semmiféle összeesküvésben. Nem mondom le érseki tisztet. Nincs vallanivalóm, és semmit sem írok alá. Ha mégis megtenném, az csak az emberi test gyengeségének következménye, s azt eleve semmisnek nyilvánítom.” (Mindszenty József: Hirdettem az igét; Mindszenty Alapítvány, Vaduz, 1982, 179. old.)

Ugyanezen napokban, vagy talán órákban, szózatot fogalmazott meg papjaihoz, amelyet letartóztatását követő este sugároztak a nyugati rádióadók. A szózatban semmiféle meghajlás, megalkuvást nem engedélyez sem papjainak, sem híveinek: „Az aláírások terén könyvittem a hívek lelkiismeretén. Ez természetesen nem vonatkozott egyetlen papra, szerzetesre és szerzetesnőverre. A jövőben ilyen könnyítésre eshetőség a hívekkel szemben aligha nyílik, helyt kell állni. A Boldog-asszony éve kegyelmel, mint erőrtartalek, segítően ebben.” (Ugyanott, 181. old.)

Ilyen előzmények után nem hathatott a váratlanság erejével Mindszenty bíboros letartóztatása.

(Folytatjuk.)